

Baka István:

Pohárköszöntő

A poharakban bealkonyodik
 a vörösbor elkorhadtak a fény
 mestergerendái hamarosan
 fejünkre szakad a sötétség
 a föld már síkos testtel a vihar
 kezében vergődik s mint kés alól
 kipergett pikkelyek csillognak a tavak
 villámok krétavonásaival
 felíratik a palaszürke égre
 egy láthatatlan kéz itélete
 EMELJÜK HÁT POHARAINKAT
 mert többé nem fűzzük a primás
 vonójába a térkép lapjait
 bankó helyett s malacformájú felhők
 szájukba hold-citrommal nem lebegnek
 többé az alkonyatban mert mi lettünk
 a tavak melyekből a hajnal
 kimerített s mi vagyunk az Isten
 hóbefűtő, lábnyomai
 a mi vérünk alkonyodik a borban
 IGYUNK HÁT EZ AZ UTOLSÓ POHAR

Baka István:

Éjszaka

A holdon mint egy léken át
 elfolyt a fény bora
 s dohszag maradt utána és
 a hordó-éjszaka

s valami furcsa percegés
 a mennybolt dongái mögött
 talán egy patkány rágicsál
 talán Isten zörög

vagy talán egy patkány az
 [Isten

de mindegy is hiszen
 mindegy kihez imádkozunk
 egy hordó mélyiben

s hová jutnánk a korhadó
 dongákon túl ki tudja
 a Mennybe-e vagy egy sötét
 és nyirkos pincezugba

Baka István:

A nagy vadász

Poharát duhajul az ég
 tükrébe vágta, és lőn éjszaka,
 csak tükörcherép-csillogok,

[csak a
 telihold csorbult szélű pohara
 világít, ám ha gally recsen,

[ha a
 vadvizeket zápor hugyozza,
 [ő

jár-kél közöttünk, és
 [szemeiből
 ólomsörtét pislog, s mi
 [kushadunk,

Mert tekintetétől a nyúlprém
 felbukfencezik kabátostul, és
 [a gyertyaláng,
 mint asszony a kézben,

[felszítva ráng
 fenséges horkantásai szelében.

Mert állunk mindenütt a
 [négy
 égtáj célkeresztjén, hiába
 lengünk ki jobbra-balra,

[telibe találja
 az utolsó szavunkat is.

Jár-kél közöttünk a Nagy
 [Vadász, az ég
 tükörromja alatt, s iszákjából

[a megsörétezett
 hajnalok vére a földre
 [csepeg,
 s éjszakává visszafeketedik.

Zalán Tibor:

Igem

„Csak jel vagyunk, s mögötte semmi.”
 (Hölderlin)

1. álom

Latin betűkkel név és születési év
 állunk sovány arccal temetők között
 Ezüst az angyal szárnyain ki
 zúgva repül tova Túl a tájon

Hátunk mögött röffent unicornis Ej
 fészkel szemében csorran a vér hasán
 Ledől virágok közt Az orra
 átdöfi zord egeink sötétjét

Szólítom édes darvaimat s röpül
 mind sírva érted fon koszorút a lég
 örvényein: Sátán ne rontson
 szét aki őrződ az ifjúságom

Már hull a hó zúdul feketén reánk
 és hóba süllyed állig a gyászi nép
 Kereng fejünk fölött a sárkány
 sírva szalad vele fél a gyermek

Most megrepedt a lét Zuhanásodért
 majd jönni fognak hogy kifizessenek
 A fák mögül felszáll az angyal
 vérzik a karmai közt a bárány

2. álom

Állunk sovány arccal temetők között
 két jeltelen fáradt idegen s a szél
 üres szemünkből kél — a esőndben
 hull feketén köpenyünkre a hó

Már nem tudom hogy mondtam-e néked: úgy
 vágyom megint utazni a lágy vidék
 fenyői közt mint egykoron — most
 hull feketén köpenyünkre a hó

Ej kell temetnünk hallom a hangodat
 de lesz-e még út nélküle lesz-e még
 a fenyvesekhez vissza — állunk
 hull feketén köpenyünkre a hó

Rejtem nevét gyémánt-falu vers mögé
 bíztass hogy ez még nem feledés ez más
 nem őt temetjük itt mi gyávák
 hull feketén köpenyünkre a hó

Elment talán már vissza sem hozható
 tudjuk hogy élt szerettük a bűnökig
 ki volt nekünk mindegy ma már — ha
 hull feketén köpenyünkre a hó

Baka István és Zalán Tibor estjéről

Május 14-én a JATE-klubban rangos költői est résztvevője lehetett az irodalmat szerető közönség. A Házigazda sorozat keretében Baka István Szegeden és Zalán Tibor Budapesten élő költő verseivel — és magukkal az alkotókkal — lehetett ismerkedni, találkozni. A vendéglátó fiatalabb pályatársuk, Belányi György volt.

Bevezetőjében Belányi igyekezett közelebb hozni egymáshoz az alkotókat és a közönséget, ismertette a két költő biográfikus adatait, eddigi életútját és röviden vázolta írói munkásságukat. Rávilágított a két költő pályájának hasonlóságaira és különbözőségeire — a közös szegedi indíttatásra és az egyénileg választott útra.

A versekről előljáróban annyit, hogy élmény volt ilyen alkotásokkal találkozni, a mai élő költészet elsóvonalbeli reprezentánsai voltak. Első vonalon természetesen nem (pontosabban: nemcsak) azt értem, amivel a magyar irodalmi élet úgynevezett „vezető” folyóiratai szolgálnak, hanem elsősorban az igazi minőséget, az átéltséget és megszenvedettségét a versben, az élmény és a szándék tisztaságát.

Baka és Zalán költészetében, ha szabad ezzel az elkoptatott formulával élni, megvalósul „a forma és a tartalom egysége”. Persze, ez a megfogalmazás korántsem elég ahhoz, hogy bármelyikük versvilágát megközelítőleg is visszaadjon.

Baka István (talán nem félreérthetően) a hagyományos költészet, a klasszikusabb formák felé vonzódik. Nála a vers mindig rímet, ritmust, jambikus lejtést is jelent egyben, nemcsak érdeklődés képi megjelenítést. Képeire jellemző a végtelen tisztaság és „láthatóság”, amely szülőföldjének, Szekszárdnak és vidékének tájleírás-

nyéből táplálkozik elsősorban. Miként maga is mondta: „ha verset írok, elsősorban ezt a tájat látom magam előtt, számomra ez a vidék jelenti a képekben feldolgozható világot”.

Zalán Tibor némileg más formai megoldásokban hozza felszínre a maga belső világát. Vonzódik az avangardhoz, költészetében erős vonulaton képvisel a gondolatiság, képei látomásosak. Kísérletező alkot, tudatosan arra törekszik, hogy valamiféle szintézist hozza létre a „népdalszerű” és az avangarde költészetnek, mindkét formát aktuálisabbá, a mai (saját szavaival) „széttöredezett világ”-hoz alkalmasabbá téve. A kísérlet mint azt a JATE-klubban felolvasott versek bizonyították, eredményes.

Mindkét költő a fiatal nemzedékhez tartozik, ennek ellenére azt hiszem, hiba lenne a szokásos terminológiát alkalmazni rájuk, miszerint tehetséges fiatal költők. Ami mögöttük áll, az már sokkal több, mint a tehetség megmutatkozása. Érett, súlyos művekkel lépnek az olvasó és a hallgató elé. Közös bennük az egyfajta „elkötelezettség”. Náluk ez egy nép, egysors vállalkozás jelenti, politikai, érzékeny látásmódot, a mai magyar társadalom szervezetének vizsgálatát.

A versek felolvasása után az alkotók beszélgettek a hallgatósággal. Akit mélyebben érdekelt a két költő probléma-világa, az élet jelenkéiről való véleménye, az választ kaphatott kérdéseire, esetleg konkrét kérdések feltevés nélkül is, hiszen Baka és Zalán igyekezett a beszélgetés során magáról és költészetéről teljes képet adni.

Az est sikerét jól választott előadóművészek tették teljesebbé. A verseket Holman Endre és Nagy Zoltán adták elő, néhányukat Pelczér István megzenésítésében hallhattuk.

H. Z.